МОТИВИ

към проекта на Наредба за изменение и допълнение на

Наредбата за условията и реда за водене, съхраняване и достъп до регистъра по несъстоятелност по чл. 760е от Търговския закон (обн., ДВ, бр. 36 от 2025 г.)

1. Причини, които налагат приемането на проекта:

Според чл. 105 от Закона за несъстоятелност на физическите лица (обн., ДВ, бр. 54 от 2025 г., изм., ДВ, бр. 87 от 2025 г.) актовете в производството по несъстоятелност на физически лица се вписват или обявяват в частта относно физическите лица на Регистъра по несъстоятелност по чл. 760е от Търговския закон (регистъра). В изпълнение на това правило, както и на Закона за изменение и допълнение на Закона за търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел (обн., ДВ, бр. 87 от 2025 г.) беше издадена Наредба за изменение и допълнение на Наредба № Н-1 от 2025 г. за условията и реда за водене, съхраняване и достъп до регистъра по несъстоятелност по чл. 760е от Търговския закон (обн., ДВ, бр. 114 от 2025 г.). В хода на изграждането на регистъра са констатирани възможности за оптимизиране на интерфейса му и на извършваните от него услуги.

Партидата на длъжника – физическо лице, при действащата уредба се състои от следните раздели: „Данни за длъжника“, „Несъстоятелност“, „Погасяване на задължения“ и „Призовки и съобщения“. Раздел „Несъстоятелност“ систематизира изрично посочени от закона като подлежащи на вписване обстоятелства и подлежащи на обявяване актове в периода от подаването на молбата за откриване на производството до осребряване на имуществото, съответно до прекратяване на производството – чл. 6а, ал. 1, т. 2 и чл. 6б, ал. 1 – 8 от Наредба № Н-1 от 2025 г. за условията и реда за водене, съхраняване и достъп до регистъра по несъстоятелност по чл. 760е от Търговския закон (Наредбата).

Съгласно чл. 28, ал. 2 от Закона за несъстоятелност на физическите лица (ЗНФЛ) действията на длъжника, кредиторите, събранието на кредиторите, синдика, както и актовете на съда по несъстоятелността и актовете на въззивния и касационния съд се отразяват в регистъра. Чрез това се предоставя възможност на заинтересованите лица да придобият и обща представа за развитието на съдебното производство по несъстоятелност. Тази хронология на съдебното дело не се ограничава само до нарочно изброени в закона актове и обстоятелства. Тя не се ограничава и само до момента осребряване на имуществото, а може да обхване и последващото производство, за което е отреден раздел „Погасяване на задължения“ от партидата. Поради това и изискването на чл. 6б, ал. 8 от наредбата, тези данни да се публикуват в секция „Действия и актове“ към раздел „Несъстоятелност“ на партидата, може да доведе до объркване сред гражданите, използващи регистъра.

Член 7, ал. 2 от наредбата предвижда актовете да постъпват в регистъра чрез обмен с Единната информационна система на съдилищата (ЕИСС), а при невъзможност – чрез системата по чл. 26, ал. 2 от Закона за електронното управление. Доколкото от създаването си ЕИСС е работоспособна и функционира без прекъсвания, поддържането на алтернативен канал за получаване на актовете, а с това и на евентуални допълнителни функционалности за регистрация, интеграция и разнасяне на данни, се явява нецелесъобразно.

Съобразно чл. 760е, ал. 2 и 4 от Търговския закон регистърът е публичен и се води в електронна форма, а Агенцията по вписванията предоставя като услуги вписване

и обявяване на актове, издаване на удостоверения, извършване на справки и издаване на заверени копия.

В хода на изграждането на регистъра са констатирани възможности за оптимизиране на интерфейса му и на извършваните от него услуги.

Съгласно чл. 14 от наредбата регистърът предоставя безплатен публичен интерфейс за достъп и търсене по следните критерии: имена; единен граждански номер; личен номер на чужденец; единен идентификационен код по БУЛСТАТ; номер на дело; съд; година на дело; период от време. Критерият „номер на дело“ включва и годината, през която делото е образувано в определен съд, поради което критериите „съд“ и „година на дело“ нямат самостоятелно значение. Извеждането на резултати за всички дела, образувани през дадена година, или за всички дела, образувани някога в даден съд, няма полезен ефект за гражданите, а същевременно изисква значителен технически ресурс. Възможно е също периодът, за който се извършва търсене, да не съвпада с този, през който са вписвани обстоятелства или обявени актове, а напр. периодът на образуване на делата.

На следващо място, съгласно чл. 15, ал. 3 от Наредбата регистърът предоставя, при желание на заинтересованите лица, и платени справки в писмен вид, включително посредством автоматизиран обмен на данни. В момента се предвижда условията и редът за това да бъдат предвидени със заповед на министъра на правосъдието. Доколкото общите изисквания, на които следва да отговаря този обмен, ще се прилагат неоднократно и по еднакъв начин спрямо индивидуално неопределен кръг субекти, те следва да бъдат уредени в самия нормативен акт.

Регистърът следва да осигури публичност на определени данни, които са от значение за защита на широк обществен интерес и по-специално важен икономически и финансов интерес на кредиторите и други лица, които имат правен интерес да имат достъп до информацията за производството по несъстоятелност на дадено физическо лице. Същевременно, необходимо е да се осигури и защита на личните данни на физическото лице от неоторизиран достъп. За тази цел в чл. 13, ал. 3 от Наредбата изрично е предвидено, че информацията за определени лични данни не е публично достъпна. Липсва обаче уредба на съдържанието на резултатите от търсенето през публичния интерфейс и на издаваните от регистъра удостоверения. Следва изрично да се ограничи възможността чрез посочване на определени данни на едно лице, за което няма партида, да бъдат узнати и други негови данни.

2. С приемането на проекта на Наредба се цели:

- консистентно представяне на информацията в публичния интерфейс на регистъра с цел удобство и охраняване правата на гражданите;
- прецизиране на реда за извършване на справки чрез търсене в публичния интерфейс на регистъра и автоматични справки чрез приложно-програмни интерфейси;
- регламентиране на съдържанието на издаваните удостоверения.

3. С проекта се предлагат следните промени:

С изменения в чл. 6а, 6б и създаване на чл. 6г от регистъра се предвижда, че информацията по чл. 28, ал. 2 ЗНФЛ ще представлява самостоятелен раздел от партидата на длъжника.

В чл. 7, ал. 2 отпада възможността за изпращане на актове на съдилищата посредством системата по чл. 26, ал. 2 от Закона за електронното управление.

С изменения в чл. 14, ал. 3 се уточняват критериите за търсене и визуализацията на резултата, когато по въведения критерий липсва партида.

В чл. 15, ал. 3 се уреждат изискванията за предоставяне на справки чрез автоматизиран обмен на данни. Регламентира се, че чрез автоматизиран обмен на данни се предоставят справки за наличието или липса на партида на физическо лице въз основа на конкретно посочен критерий за търсене. Със заповедта на министъра на правосъдието ще се уточняват единствено технически детайли. Предвижда се, когато за лицето, за което се отнася удостоверението, няма вписани в регистъра данни, то в удостоверението се изписват само критериите по заявлението (напр. ако е поискано удостоверение само по ЕГН, в удостоверението не се посочват имена). При наличие на вписани данни по посочените в заявлението критерии в удостоверението се предоставят всички вписани данни.

4. В резултат от прилагането на проекта на Наредба се очакват следните резултати:

- подобрена функционалност на регистъра;
- гарантиране на правната сигурност и правата на физическите лица във връзка с предоставяния достъп и услуги от регистъра.

5. Финансови и други средства, необходими за прилагането на новата уредба:

Следващите от акта промени ще бъдат съобразени при разработката и въвеждането в експлоатация на регистъра. За тях не са необходими допълнителни средства.

6. Анализ за съответствие с правото на Европейския съюз и други изисквания:

Проектът на наредба не съдържа разпоредби, въвеждащи в българското законодателство норми на правото на Европейския съюз.

На основание 26, ал. 3 от Закона за нормативните актове проектът на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № Н-1 от 2025 г. за условията и реда за водене, съхраняване и достъп до регистъра по несъстоятелност по чл. 760е от Търговския закон (обн., ДВ, бр. 36 от 2025 г.) и мотивите към нея са публикувани на интернет страницата на Министерството на правосъдието, както и на Портала за обществени консултации към Министерския съвет, като на заинтересованите лица е предоставен 30-дневен срок за предложения и становища по проекта.